

vznikla ze zvláštní smlouvy žalobcovy povinnost upravit jeho pensí jinak, než se to musí státi u zaměstnanců státních drah na zvláštní smlouvě. Že by žalovaný byl této své povinnosti nedostál, nebylo ani tvrzeno.

Čís. 17137.

Dal-li kupitel prodávateli zboží k dispozici pro vady, které odůvodňují zrušení tržové smlouvy podle § 932 obč. zák. a odmítl-li prodávatel nepřávnem převzetí toho zboží, jde na vrub prodávatele, bylo-li zboží u kupitele prodáno v exekučním řízení.

Přes uvedenou nemožnost vrátiti koupené zboží je kupitel oprávněn žádati zrušení tržové smlouvy a vrácení tržové ceny, musí však místo zboží vrátiti jeho peněžitou hodnotu podle zásad §§ 877, 1435 obč. zák.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 1555/37.)

Žalobce sjednal se žalovaným dne 6. září 1932 kupní smlouvu, podle níž koupil od žalovaného jednak obchod s vínem (vinný sklep), jednak různé předměty a zásoby, jež se nalézaly ve vinném sklepě v domě č. p. 405 v P., a to likérové tresti za 16.800 Kč, víno za 26.950 Kč, sudovinu za 12.300 Kč, motorovou řezačku za 1.900 Kč, láhve za 3.000 Kč, police a stojany za 5.000 Kč, tři filtry na víno za 2.500 Kč, jednu zátkovačku za 1.000 Kč, jednu decimální váhu za 500 Kč a jeden kotel za 6.000 Kč, tudíž celkem za 75.950 Kč. Při tom bylo ujednáno mimo jiné, že veškeré zboží a předměty, o něž jde, jsou prvotřídní kvality a plnohodnotné. Tvrdě mimo jiné, že žalovaný nesplnil žádnou z ujednaných podmínek, ačkoliv mu žalobce zaplatil na tržovou cenu již 50.000 Kč, zejména že koupené zboží není vymíněné jakosti, ježto víno je zoctovatělé, nepoživatelné, likérové tresti z části nepotřebné a bezcenné, z části méněcenné, sudy z části bezcenné, z části méněcenné, koupený kotel je vlastně destilační aparát, který nebyl ani hlášen žalovaným a který byl žalovaným tajně postaven, takže byl žalobci, když to oznámil důchodkové kontrole, zabaven a prohlášen za propadlý, dále že oznámil žalovanému své námitky proti kupní smlouvě s ním sjednané, zejména že mu oznámil i vady věcí od něho koupených a že dal žalovanému k dispozici celý obchod se vším zbožím, když zjistil, že dodané zboží jest bezcenné a zdraví škodlivé, domáhá se žalobce na žalovaném žalobou podanou dne 21. února 1933, aby bylo uznáno právem, že se prohlašuje za zrušenou shora uvedená tržová smlouva, že žalovaný jest povinen to uznati, uvedené předměty zpět odebrati a zaplatiti žalobci 50.000 Kč s přísl., a dále že předměty, o něž jde, vyjímaje kotle, nejsou již v žalobcově držbě, ježto byly exekučně prodány, a že kotel byl zabaven pro pohledávku žalobcova věřitele. Nižší soudy zamítly žalobu v podstatě z toho důvodu, že se žalobce nemůže domáhati zrušení smlouvy podle § 932 obč. zák., poněvadž ne-

může vrátiti žalovanému koupené a převzaté věci, když je již nemá ve své dispozici a sám místo nich ani nenabízí peněžní náhradu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Uplatnění nároku ze správy podle § 932 obč. zák. na zrušení tržové smlouvy a vrácení tržové ceny předpokládá sice zpravidla, že kupitel může vrátit koupenou věc, není tomu tak však bez výjimky. Kupitel není povinen vrátiti koupenou věc prodávateli, jestliže ji buď právem zcizil na účet prodávatelův, nebo když nemůže věc vrátiti bez své viny. Žalobce nenapadá závěr odvolacího soudu, že nemůže vrátiti věci, které koupil od žalovaného, brojí však právem proti právnímu názoru odvolacího soudu, že nemožnost vrátiti ony věci sám zavinil. Žalobce přednesl, že oznámil žalovanému své námitky proti kupní smlouvě s ním sjednané, zejména že mu oznámil i vady věcí od něho koupených, a že dal žalovanému k dispozici celý obchod se vším zbožím, když zjistil, že dodané zboží jest bezcenné a zdraví škodlivé. Kdyby toto tvrzení žalobcovo bylo správné a kdyby žalobce včasné a oprávněně byl vytkl žalovanému vady věcí od něho koupených a kdyby to byly vady, které jsou podmínkou domáhání se nároku ze správy podle § 932 obč. zák. na zrušení kupní smlouvy a vrácení tržové ceny, byl by žalovaný, jenž odmítl převzetí věcí žalobci předaných a vrácení kupní ceny, sám v prodlení v plnění povinností ze žalobcova nároku ze správy pro žalovaného vyplývajících a proto by následky jeho prodlení šly na jeho vrub a nikoli na vrub žalobcův. K těm následkům patří i nemožnost vrátiti věci od žalovaného koupené, došlo-li k této nemožnosti podle tvrzení žalobcova teprve později. To se shoduje i s tvrzením žalovaného, že věci žalobcem koupené byly prodány v exekučním řízení dne 10. září 1934 po případě dne 11. října 1934, tudíž až po podání žaloby, t. j. po 21. únoru 1933. Kdyby žalobce byl zbaven povinnosti vrátiti koupené věci žalovanému, nemohlo by mu býti odpíráno oprávnění k žalobě, aby byla kupní smlouva sjednaná se žalobcem zrušena a aby žalovaný vrátil kupní cenu, kterou obdržel od žalobce. Nemůže-li však žalobce nezaviněně vrátiti věci, které byly prodány v exekučním řízení, není tím zproštěn povinností, aby plnění od žalovaného přijaté vrátil podle zásad §§ 877, 1435 obč. zák. v hodnotě peněžité. Tuto svou povinnost žalobce již v odvolání uznával a připustil, aby od kupní ceny, jejíhož vrácení se domáhal na žalovaném, byla odečtena cena předmětů, které nemůže vrátiti. Z uvedeného vyplývá, že nemůže obstáti důvod odvolacím soudem uvedený pro zamítnutí žalobního žádání. Dovolacímu soudu však nelze rozhodnouti ihned ve věci samé, ježto ani soud odvolací ani první soud neučinily potřebná skutková zjištění o tvrzeních žalobcových a o námitkách žalovaného, takže dovolací soud nemá vůbec skutkového podkladu pro rozhodnutí otázky, zda žalobce vůbec právem uplatňuje nárok podle § 932

obč. zák. Oba rozsudky nižších soudů musily býti proto zrušeny podle § 510 c. ř. s.

V novém jednání bude na prvním soudě, aby se obíral předpoklady nároku podle § 932 obč. zák. nejen u věcí, které byly prodány v dražbě, ale i u kotle, u kterého bylo prvním soudem zjištěno jen jeho zabavení, aniž bylo dále zjišťováno, kdo toto zabavení zavínil, zda žalobce, či žalovaný. Také bude prvému soudu uvážiti, zda smlouva se stala takovým způsobem, že lze se domáhati zrušení kupní smlouvy jen u souhrnu všech koupených věcí, či také jen u jednotlivých z nich (srov. rozh. č. 2620 Sb. n. s.) a vrácení kupní ceny na ně připadající z částky žalobcem žalovanému zaplacené. Konečně nebude lze pominouti ani další žalobcův přednes o podmínkách, za kterých prý byla kupní smlouva s žalovaným sjednána a které prý nebyly žalovaným splněny a bude též uvážiti, zda by žalobce také z tohoto druhého žalobního důvodu měl nárok na zrušení kupní smlouvy a vrácení kupní ceny a zda by jeho nárok bylo třeba posuzovati podle ustanovení obecného zákoníka občanského, či podle ustanovení zákona obchodního. Pro prvý soud však již nebude důvodu, aby rozhodoval o povinnosti žalovaného k odebrání věcí žalobci prodaných, nepopírá-li žalobce již vůbec nemožnost jejich vrácení, čímž již také připouští, že žalovaný je nemůže od něho odebrati a že mu taková povinnost nemůže býti rozsudkem ani uložena.

Čís. 17138.

Nájemce, který není členem obecně prospěšného stavebního a bytového družstva, nepožívá co do výpovědi týchž výhod jako nájemce, jenž jest členem onoho družstva (§ 41, odst. 1, vlád. nař. č. 66/1930 a § 61, odst. 1, vlád. nař. č. 80/1936 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 2743/38.)

Proti výpovědi dané žalujícími stavebním a bytovým družstvem »N. s.«, zapsaným společenstvem s ručením omezeným v P., z krámu a bytu pronajatého v družstevním domě žalované nájemnici, která nebyla členkou žalujícího společenstva, podala žalovaná včas námítky, v nichž uvedla mimo jiné, že podle zákona nesmí býti dána výpověď nájemníkům, ať jsou členy, nebo ne, dokud plní povinnosti z nájemní smlouvy a dokud se u nich nevyskytnou jiné důležité závady, odůvodňující výpověď z najatých místností, a že žalovaná těmito požadavkům vyhověla. Soud své stolice prohlásil výpověď za zrušenou. Odvolací soud ponechal výpověď v účinnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.